אין דער וועלט פון טעאטער און מואוויס

ארום אונזער טעאטער וועלט

פון י. זינגער.

א דאנק השם יתברך!

מיינע דרשות האבען געמאכט א רושם אין דער מדינה און איך בין געווארען א סטאר. — א מגידים סטאר!

* * *

קומט צו מיר, די וואך, א איד פון מאנטרעאל און פרעגט מיר, אויב איך וויל פאהרען מיט איהם האלטען דרשות אין זייער טעאטער קאנגרעגיישאן.

זאג איך איהם, אז איך קען מיט איהם פאהרען וואו ער אליין וויל; אין דזשאנקשאן, אין האמילטאן, און אין אלע עקען וועלט. נאר ניט אין מאנטרעאל!

פרעגט מיר דער איד, וואס איז אזוי זינדיג אונזער מאנטרעאל?

זאג איך צו איהם, אז זיין מאנטרעאל, איז נעבאך גאר ניט שולדיג, נאר שולדיג איז מיין קאנסטיטוציע.

ווי איהר ווייסט, איז דאך דאס אמעריקא. אלע אידישע גדולים מוזען בעלאנגען צו א יוניאן, אלע יוניאנס באלאנגען צו אן אינטערנייישאנעל, און די אינטערנייישאנעל האט אזא מין קאנסטיטוציע.

רבנים — בלא בערד!

דאס הייסט אז רבנים מעגען געהן אהן בערד.

חזנים — בלא בערד.

גבאים פון שוהלען — בלא בערד.

אקטיארען — בלא בערד.

נאר אויף אונז מגדים, איז א קלאג!

מגידים — בבערד!

מיר מגידים מוזען טראגען בערד!

נו, איהר פארשטעהט!

די פייפערס דערצעהלען, אז דארט אין אייער מאנטרעאלער קינסטלער געזעלשאפט פאטשט מען זיך.

מילא דאס איז ניט אזא יעלה. אויב מען ווארפט זיך מיט טשערס אין מאנכע פארלאמענט-געזעלשאפטען, מעג מען זיך אויך פאטשען אין טעאטער-געזעלשאפטען. איז אבער אייער טעאטער-דירעקטאר ארוים אין די פייפערס מיט א טשעלענדזש צו אלע טעאטער קריטיקער, זיך צו פארהערען מיט איהם אין צעבען פעטש. איז ווען מיר וואלטען געהאט א גלייכע קאנסטיטוציע, דאס הייסט מיר מעגען געהן ביידע אהן בערד, וואלט איך טאקע געפאהרען אין אייער מאנטרעאל, זיך צו פארהערען מיט אייער סטאר, און ווען ער גיט מיר א פאטש אין איין באק, גיב איך איהם צוריק צו צוויי אין זיינע ביידע. אבער יעצט אז איך בין מיט א בארד און ער אהן א בארד, זאגט זשע מיר, וואס זאל איך טאן. ווען ער גיט מיר א נעהם פאר מיין בארד, איהם רייסען צוריק די בארד, קען איך דאך ניט, ווייל ער האט דאך איינגאנצען קיין בארד ניט!

נא סערי!

אין מאנטרעאל פאהר איך ניט.

* * *

פונדעסטוועגען, ווען אונזער אידישע טעאטער-וועלטעל, פארמאגט נאך עטליכע אזעלכע גרויסע העלדען ווי דער נייער דזשעק דעמפסי פון מאנטרעאל רבתי, וואלט איך די אידען אונטערגעשטופט עטליכע דאלאר, זיי זאלען ערגעץ אין א שטילער געסעל פארנארען אונזער טאראנטאר טעאטער דירעקטאר פראפעסאר נאוויקאוו, און איהם איינטיילען א פאר שעהנע מתנות.

דער איד קוילעט מיר אהן א מעסער!

און אט הערט:

אלס אן עקזעקוטיוו מיטגליעד פון אונזער מגדים יוניאן, האט מען מיר ערוועהלט אויף דער אינטערנייישאנאל אידישע-גדולים קאנווענשאן.

האב איך גערעכענט אויף דער קאנווענשאן אביסעל א קיצעל טאן רבי גוסקין, דעם גבאי פון דער אקטיארען יוניאן, איהם פרעגען, פאר וואס ער האט דערלאזען, אז די חזנים יוניאן זאל צו נעהמען פאר זיך דעם גאנצען טיטעל "חזנים זענען נאראנים", וועהרענד אלע ווייסען, אז אקטיארען זענען פונקט אזעלכע נאראנים ווי חזנים, און אפשר נאך גרעסערע!

רבי גוסקין ווייס טאקי אין הארצען, אז איך בין גערעכט, ער וועט דאך אבער, ווי אלע גדולים, ניט וועלען צוגעבען אז ער איז שולדיג, מוז איך ברענגען לעבעדיגע פאקטען, און דאס האב איך פלענטי א דאנק השם יתברך!

פרובט נאר געבען א בלעטער דעם ספר הזכרונות, וואו עס זענען פארשריבען די ספיטשעס, פון אונזערע קינסטלער, אוי אידען, וועט איהר דאך געפינען קונסט!

א דרשה, וואס דער נשר הגדול ז"ל, האט געהאלטען, ווען ער איז צום ערשטען מאל געקומען אין לאנדאן, לייענט זיך אזוי:

"ביז יעצט האט איהר געהאט טעאטער פון פורציעס, דאקטאר אלמאסאדא און קוני לעמעל, איך און מיין קאלעגע שעקספיער, וועלען אייך ערשט ווייזען וואס טעאטער איז!"

און ווי די היסטאריע דערצעהלט ווייטער, האט דאס אמאליגע האכגעשעצטעם פובליקום איהם אפלאדירט אויך!

שא, וואס דארפט איהר גאר?

געהט ביי אונז אין טשעסטנאט סטריט, וועט איהר זעהן אן אלטען סטייבעל, און דער אלטער סטייבעל האט א טויער, וואס אויפ'ן טויער איז נאך פאראן דער באריהמטער טעאטער-פאוסטער מיט דעם גרויסען אויסגעשריי:

"קומט אידען געבען כבוד, צו דעם וואס האט פארדיענט כבוד!"

אבער מיר זיינען דאך ניט קיין היסטאריקער, און איך קען דאך ניט קומען אויף א קאנווענשאן האקען א טשייניק מיט היסטאריע. האב איך גערעכענט, צו פארצייכענען היינטיגען סעזאן, אלע ספיטשעס פון אונזער טעאטער-דירעקטאר, מאכען א בכבודיגען פארסעל, און עס אונטערטראגען רבי גוסקינען און זאגען, נא אט האסטו!

בין איך דאך א איד א בר-מזל, האבען מיר געקראגען היינטיגען סעזאן א טיאטער-דירעקטאר, וואס רעדט גאר ניט!

שיקט ארוים א שמש און זאל ער קלאפען, זאל ער מכריז ומודיע זיין.

אליין רוקט ער זיך ניט!

האט איהר שוין געזעהן אין אייער לעבען, א טעאטער-סטאר זאל ניט גלייכען ספיטשעווען?

איך ניט!

מילא אין די טעג פון א גאנץ יאהר האב איך געשוויגען.

אויב אונזער טאראנטא פארמאגט א חזן, וואס האלט זיך אנשטענדיג, און שטופט זיך ניט מיט איטאליענישע אפעראס, און פאלקס-לידלאך, מעג זי אויך האבען א טעאטער-דירעקטאר, וואס האט שכל.

אבער, רבונו של עולם!

לעצטען שבת-צו-נאכטס, ערב אייער עהרען אווענט, ביי אזעלכע געלעגענהייטען פון פייערונגען, שפרינגען, דאכט זיך ארוים די קליגסטע שווייגער מיט נארישע ספיטשעס, האט איהר דאך אויך געמעגט אליין ארוים מיט לשון, און מיר געבען א שאנס כאפען א פאר פישלאך, ניט ארויסשיקען אייער יעהרליכען שמש!

צום רב קען איך אייך דערפאר ניט שלעפען. ווייל ביי א דין תורה וועט איהר געווינען, די גמרא זאגט דאך אויך אז דער זיגרייכסטער זיג פון אלע זיגען איז דער שלום, און די קליגסטע רעדע פון דעם קליגסטען רעדנער — איז ווען ער שווייגט.

אבער יושר, גזלן!

איהר קוילעט מיר מיין קאריערע!

איך בין אויך א איד, און דארף אויך פרנסה!

* * *

מיין סדרה היינט איז א נאטיס, צו די ביידע גבאים פון אונזער קאנגרעגיישאן תפארת אנשי בני סטענדערד, הרב עקסלער און דר. יאנגמאן, אז אזוי ווי איך בין געווארען א סטאר, ווייל איך א רייז.

ווי זאגט אונזער היילינע גמרא:

ביזנעס איז ביזנעס!

נא רייז, נא סדרה!

מאריס נאוויקאוו.
דירעקטאר פון סטענדערד טעאטער

היינטיגע וואך אין די טעאטערס

גארדען טעאטער

היינט און מארגען ווערט אין גארדען טעאטער געשפיעלט איינע פון די פראכטפולסטע מואווי-בילדער "און ווית די שאו", אדער "געהט אן מיט דער פארשטעלונג". עס איז א שעהנע, מוזיקאלישע בילד, מיט דער באטייליגונג פון בעטי קאמפסאן, ארטור לעיק און סאלי אנעיל.

דאס איז אן-אינגאנצען רייִדענדיג בילד וועלכעס פארמאגט א סך מוזיק, געזאנג, טענץ און אלערליי אנדערע אונטערהאלטונג.

ליבערטי טעאטער

אין ליבערטי טעאטער וועט געוויזען ווערען היינטיגען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת איינע פון די שעהנסטע בילדער וועלכע זענען ווען עס איז פריער פראדוצירט געווארען. עס איז א היסטאריש בילד, און עס האט געקאסט פיעלע מיליאנען עס צו פראדוצירען. דאס בילד רופט זיך "נח'ס תבה", אדער ווי עס הייסט אין ענגליש "נאאח'ס ארק".

אין דעם בילד זעהט איהר א פולקאמענע שילדערונג פון "יציאת מצרים" אויך ווי אזוי די אידען האבען געארבייט אונטער דעם מצריי'שען יאך און אנדערעס. אלע סצענעס זענען זעהר בולט ארויסגעבראכט.

היינט און מארגען ווערט אין דעם זעלבען טעאטער געוויזען א בילד וואס רופט זיך "הוריקאן", מיט דער באטייליגונג פון א וואונדערבארען "קעסט".

דאטשעס טעאטער

אין דאטשעס טעאטער ווערט היינט און מארגען געוויזען דאס שעהנע בילד מיט'ן נאמען "די פיער טייוואלים", אדער ווי עס רופט זיך אין ענגליש "די 4 דעווילס".

אין דעם בילד באטייליגען זיך: טשארלז מארטאן, בערי נארטאן נענסי דרעקסעל, דזשאנעט געינאר און א באדייטענדע צאהל אנדערע פאפולערע אקטיארען.

עס איז אן אינגאנצען רייִדענדיגע זינגענדיגע און טאנצענדיגע בילד, מיט א שעהנעם מוזיקאלישען פראגראם און אנדערע שעהנע פיטשורס.

דאס בילד איז שטארק געלויבט געווארען פאר דער צייט וואס עס איז שוין געזעהן געווארען.

לאוס טעאטער.

"בלעקמעיל" איז דער נאמען פונ'ם בילד וואס ווערט היינטיגע וואך געוויזען אין לאוס טעאטער און עס ווערט פארערכענט אלס דאס גרעסטע טריאומף בילד פון ענגלאנד. עס שילדערט די מגפה פון "בלעקמעיל" וואס האט ארומגעכאפט דאס גאנצע לאנד, און וואס די דאזיגע מגפה האט מיט זיך געבראכט צו דעם לעבען פון א יונגער, אנציהענדער פרוי.

עס איז אויך פאראן א רייִדענדיגע קאמעדיע, און אנדערע פיטשורס. אויסער דעם איז אויך פאראן דער וועכענטליכער וואדעוויל פראגראם פון פינף אקטען.

פענטיידזשעס טעאטער

ראד לא ראק, דער באריהמטער מואווי אקטיאר, ווערט געזעהן היינטיגע וואך אין פענטיידזשעס טעאטער, אין א בילד וואס רופט זיך "די פארשלאסענע טיהר". אין דעם בילד באטייליגען זיך אויך: בעטי בראנסאן, וויליאם באיד און אנדערע. עס איז א הונדערט פראצענטיגע סענזאציאנעלע בילד.

אויסער דעם איז אויך פאראן א רייִדענדיגע שעהנע קאמעדיע, און אנדערע אטרעקשאנס.

אויפ'ן סטיידזש זענען פאראן פינף אויסגעצייכענטע אקטען. אן דער שפיץ פון דעם וואדעוויל-פראגראם איז פאראן אן-אינגאנצען מיידלאך רעוויו מיט'ן נאמען "גלעד רעגס", מיט צעהן שעהנע מיידלאך אין א שעהנעם נומער פון געזאנג און טאנץ.

שעיס טעאטער

מערי נאולען ווערט היינטיגע וואך געפיטשורט אין א בילד וואס רופט זיך: "די שאנכאי פרוי". עס איז די געשיכטע פון א פרוי, וועמעס דערפאהרונג האט זי געבראכט אין די טיעפענישען פון אפגרונט און ארויסגעפיהרט נאכדעם אין דער סאמע שפיץ פון הויכקייט.

עס איז אויך פאראן א רייִדענדיגע קאמעדיע, און א וואונדערבארער וואדעוויל פראגראם. אן דער שפיץ פון דעם וואדעוויל פראגראם איז די באריהמטע מואווי-אקטריסע וויאלא דאנא, וועלכע טרעט אויף פערזענליך אין א שעהנעם נומער פון געלעכטער און הומאר.

עס זענען אויך פאראן אנדערע אטרעקשאנס.

אפטאון טעאטער.

אין אפטאון טעאטער ווערט היינטיגע וואך געוויזען א בילד מיט'ן נאמען "דזשענעראל קרעק". דאס איז די רעקאמענדאציעס און פלעגער פון פאפולערען מואווי אקטיאר דזשאהן בערימאר, און עס האט שוין געמאכט א גרויסען פוראר צווישען די טאראנטאר טעאטער-געהער.

אויסער דעם איז אויך פאראן א סטיידזש פראגראם פרעזענטירט פון דזשעק אדטור, און אנדערע אטרעקשאנס.

מארגען איז אין סטענדערד טעאטער דער גרויסער עהרען אווענט פון מר. מאריס נאוויקאוו

מארגען אווענט איז אין סטענדערד טעאטער א יום טוב. עס איז דער עהרען-אווענט פון מאריס נאוויקאוו, דער דירעקטאר פון דעם סטענדערד טעאטער. לכבוד דער דאזיגער געלעגענהייט ווערט אויפגעפיהרט א פראכטפולע מוזיקאלישע קאמעדיע מיט'ן נאמען: "איציקעל גנב".

אין פארלויף פון דער צייט וואס מר. נאוויקאוו שפיעלט אידיש טעאטער ביי אונז אין טאראנטא, האט ער זיך באליעבט געמאכט ביים היגען טעאטער-געהענדען עולם, און עס איז דאריבער כמעט ווי זיכער אז צו זיין עהרען אווענט וועלען אלע זיינע אנהענגער — און אזעלכע פארמאגט ער אין די פיעלע הונדערטער ביי אונז טאראנטא — קומען, און דערמיט אפגעבען כבוד דעם, וועלכער פארדיענט עס.

"איציקעל גנב" איז א מוזיקאלישע קאמעדיע וועלכע איז אינטערעסאנט, באלעהרענד און אין דער זעלבער צייט איז עס אמוזירענד און דער עולם אונטערהאלט זיך אויפ'ן שעהנסטען און בעסטען אופן. אט צוליעב דעם דאזיגען מאטיוו האט עס מר. נאוויקאוו אויסגעקליבען אלס די בעסטע אויפפיהרונג צו זיין עהרען אווענט.

מאריס נאוויקאוו איז איינער פון דער גאר קליינער צאהל אידישע שוישפילער וועלכע זיינען מיט דער ביהנע צונויפגעוואקסען מיט לייב-און-לעבען. עס איז שווער זיך פארשטעלען מר. נאוויקאוו אהן דער אידישער ביהנע, און ווייל ער האט אזוי ליעב די אידישע ביהנע, דאריבער טראגט ער דורך מיט פארגעניגען אלע שוועריגקייטען און ניט אנגענעמליכקייטען, מיט וועלכע אים קומט אויס צו באגעגנען זיך.

אין דער אידיש-טעאטער-ענציקלאפעדיע איז דער נאמען מאריס נאוויקאוו צווישען די גאר ערשטע וועלכע ווערען דערמאהנט אין פארבינדונג מיט דער בעסערער פיעסע. מר. נאוויקאוו טרוימט נאך היינט אויך צו זעהן דאס אידישע טעאטער פארוואנדעלט אין אן אמת'דיג קולטורעלע אינסטיטוציע אויף דער אידישער גאס.

אלס שוישפיעלער האט ער זיך געשאפען א רעפוטאציע אלס ערנסטער אויפריכטיגער אקטיאר, וועלכער באזיט זיך מיט'ן גרעסטען 'ירא שמים' צום אידישען טעאטער. זיין שפיעלען איז אלעמאל אויפריכטיג און געטריי. ער איז אלעמאל אזוי רעאליסטיש ווי מעגליך, און צוזאמען מיט דער מיטהילף פון דער גאנצער סטענדערד טעאטער טרופע איז איהם געלונגען ביז איצט צו אויפפיהרען א צאהל, העכסט אינטערעסאנטע פיעסען, וועלכע האבען שטארק אויסגענומען.

צו זיין מארגענדיגען עהרען אווענט דערווארט מר. נאוויקאוו אז יעדער טאראנטא איד, וועלכער באגרייפט די וויכטיגקייט פון האבען א אידיש טעאטער אין טאראנטא, און וועלכער אנערקענט מר. נאוויקאוו'ס שווערער ארבייט צו געבען די טאראנטאר אידען בעסער טעאטער און שעהן געשפיעלט, וועט קומען אין טעאטער, און וועט זיינע פריינט אויך מיט זיך ברענגען.

דאס וועט זיין אן דערמוטיגונג און ערמוטיגונג אין זיין ווייטערדיגער דערפאלגרייכער ארבייט אויף דער אידישער ביהנע.

מוזיק נאטיצען

דער לעצט-וואכעדיגער קאנצערט פון דעם נעגער-זינגער, ראלאנד העיז, איז געוועזען א דערפאלג אין יעדען זין. מעסי האל איז געוועזען איבערגעפאקט. און די פראגראם האט אנטהאלטען חוץ קלאסישעס, אויך א גרופע 'ניגראו ספיריטשועלס', וואס האט זייער אויסגענומען.

מישא עלמאנ'ס פראגראם לעצטען מיטוואך איז באשטאנען פון באך, פאגאניני, בראמס א. א. וו. ער האט אויך געשפיעלט א פאר קליינע קאמפאזיציעס זיינע אייגענע.

צווישען די קאנצערטען פון קומענדען חודש וועלען זיין:

פעבערואר 5: — א ריסייטעל פון דזשאן טשארלז טאמאס — באריטאן, און עליזאבעט רעטבערג — סאפראנא.

פעבערואר 6: — ראכמאנינאוו.

באנקעט פאר "הבימה" אין בערלין

די בערלינער קהלה האט אפיציעל איינגעארדנט א באנקעט פאר די מיטגלידער פון דער "הבימה", וואס שפילען איצט אין בערלין.

די פייערונג איז פארגעקומען אין דעם רעפרעזענטאנטען זאל פון דער אידישער געמיינדע אין בערלין. דער פארזיצער פון דער בערלינער קהלה, געארג קארעסקי, האט באגריסט די קינסטלער פון דער "הבימה" און די געסט, צווישען וועלכע מען האט געזעהן פיעל אנגעזעהענע בערלינער קינסטלער, ווי אירענע טריעש, פריצי מאסארי, דעם עהרען מיטגליעד פון דער בערלינער קונסט פאראייניגונג, לעסער אורי, דעם מאלער יוזעף אפענהיימער און א סך פערזענליכקייטען פון דער פאליטישער און ליטעראַרישער וועלט.

קארעסקי האט אין נאמען פון דער בערלינער געמיינדע געדאנקט די שוישפילער פאר זייער קינסטלערישער טעטיגקייט.

דר. פרינץ האט אין זיין באגריסונגס רעדע געדאנקט דער "הבימה", וואס זי וועקט אויף דעם קינסטלערישען אינטערעס פאר דער העברייאישער שפראך. דער וויאלאניסט, שווארץ, האט אויסגעצייכענט געשפיעלט א מענדעלסאן קאנצערט. ראלאנד, וואס האט אמאל געשפיעלט אין דער "הבימה" און איצט איז ער א מיטגליעד פון דער בערלינער שטאטס אפערע, האט מיט פיעל ווארימקייט געזונגען העברייאישע לידער.

צום סוף האט אירענע טריעש פארגעלייענט מיט גרויס מייסטערשאפט א קאפיטעל פון "יחזקאל", אין דייטשער איבערזעצונג.

די פייערונג איז געווען, ווי עס שרייבט דאס "בערל. טאגעבלאט", זעהר ערנסט און ווירדיג.

צווייטער קאנצערט פון דעם טשאיקאווסקי ארקעסטער

שבת אווענט, יאנואר 25-טען, קומט פאר אין דעם אוקראינער טעמפעל, אויף בעטהורסט און דאנדעס סטריט, דער צווייטער עפענטליכער קאנצערט פון דעם טשאיקאווסקי ארקעסטער.

דער ערשטער אויפטריט פון דעם ארקעסטער וועלכער איז פארגעקומען מיט א צייט צוריק אין סטענדערד טעאטער איז געווען א גרויסער דערפאלג.

דער קארביט צווילינג פיטשור אטרעקשאן אין "גלעד רעגס", וועלכער איז אן אינגאנצער מיידלאך רעוויו אין פענטיידזשעס טעאטער.

פאטער ברעכט אויף טיר צו ראטעווען קינד פון בראנד-וואונדען

אין קינדער האספיטאל געפינט זיך איצט די פיער-יאריגע אייוואן סימערסאן אין א שטארק צוברענטען-צושטאנד. כאטש לויט ווי די דאקטוירים דערקלערען, וועט זי געזונט ווערען. זי ליידט פון שווערע בראנד-וואונדען וואס זי האט באקומען בעת איר קליידעלע האט זיך אנגעכאפט אן דעם ברענענדיגען פייערהיטער, וועלכער איז אנגעצונדען געווארען כדי צו מאכען פאר די קינדער בעסער.

ווען דאס קינד האט דערפילט די וועהטאגען, האט עס געמאכט שרעקליכע קולות. אבער דער פאטער האט ניט געקאנט אריינגעהן אין באד-צימער, ווייל די טיר איז געווען פארשלאסען. ער האט דאריבער געמוזט אויפברעכען די טיר, און אויסלעשענדיג דאס פייער האט ער זיך אליין שווער צוברענט די האנט.

פון פאריזער אידישען לעבען

(פארזעצונג פון פיידוש 4)

פון צייט צו צייט זענען, אמת, געמאכט געווארען פרואוון אין דער ריכטונג. די "אזע" האט געשיקט א מענשען, וואס איז אפגעזעסען אין פאריז עטליכע חדשים — אהן שום רעזולטאט. דער "ארט" האט מיט עטליכע יאהרען צוריק אויך פראבירט צו "ערגבערען" פראנקרייך, אויך אהן שום ערפאלג. די בעסטע קרן-היסוד-פראפאגאנדיסטען האבען געפרואווט זייערע כחות אין פאריז און זענען אפגעפאהרען מיט נישטיגע רעזולטאטען. פאריז האט אין דער אידישער וועלט עהרליך פארדינט זיין שם פון א "שטאדט וואס גיט ניט קיין געלט אויף אלגעמיין-אידישע צוועקען".

וואס זענען געווען די סיבות פון אט דער "קארגהייט" פון דעם אידישען פאריז?

די "אמת'ע" פראנצויזישע אידען זענען געווען צו ווייט פון אידישע אינטערעסען. זיי האבען אויך ניט געהאט קיין שום צוטרוי צו די אויסלענדישע אידישע ארגאניזאציעס און פאנדען, וואס האבען געהאט זייערע צענטראלע אינסטיטוציעס אין בערלין אדער לאנדאן. פאר א פראנצויזישען אידען הויבט זיך אן דאס אידענטום און עס ענדיגט זיך מיט דעם "אליאנס איזראעליט אוניווערסאל". צאהלענדיג זיין מיטגלידס-בייטראג דעם "אליאנס", האלט ער, אז ער איז פטור פון אלע זיינע התחיבות בנוגע צו דעם וועלט-אידענטום. און זיין בייטעל איז געווען פעסט צוגעשלאסען פאר אלע געלט פארדערונגען, וואס פלעגען קומען פון אויסלאנד.

דער ניי-אנגעקומענער איד דער אימיגראנט, פון דער אנדער זייט, האט זיך ביז איצט געפיהלט צו ווייניג זיכער אין זיין געזעלשאפטליכער און מאטעריעלער לאגע, כדי צו טראכטען וועגען וועלכע ניט איז כלל-אידישע ענינים. ער איז געווען צופיעל דערשלאגען מיט זיינע דאגות פרנסה, מיט דעם איינארדנען זיך, און איז געווען טויב און שטום אין אלע געזעלשאפטליכע פראגען.

ערשט אין די לעצטע פאר יאהרען האט זיך דער מצב באדייטענד געביטען. א געוויסער טייל פון די פראנצויזישע אידען האט אנגעהויבען צו דערווייטערען זייער אידישען הארציאנט. דער "אליאנס" האט ביי זיי פארלוירען זיין מאנאפאליע. זיי האבען זיך צוגעוואוינט אנדערש זיך צו באציהען צו די שליחים פון אויסלאנד, זיך צוהערען צו זייערע ווערטער, און זיי אביסעל צו העלפען אין זייער ארבייט. פון דער אנדערער זייט, האבען זיך אויך די אימיגראנטען פאר דער צייט אביסעל ארומגעקוקט, זיך מעהר-ווייניגער איינגעארדענט. זיי פיהלען זיך איצט רוהיגער און זיכערער, און עס האט זיך אין זיי ווידער אויפגעוועקט יענער אלטער חוש צו א אידיש-געזעלשאפטליכע ארבייט. וועלען זיי האבען מיט זיך געבראכט פון זייער אלטער היים.

א נייער ווינט ציהט איצט איבער אלע עלעמענטען פון דעם פאריזער אידישען ישוב, און אט דער נייער ווינט האט מיט זיך געבראכט אויך נייע מענשען, וואס באמיהען זיך אריינציהען דעם אידישען פאריז אין דעם קרייז פון כלל-אידישע אינטערעסען און נויטען. דער קרן-קימת זאמעלט איצט ניט 20—30 טויזענט פראנק, נאר א האלבען מיליאן. דער קרן-היסוד זאמעלט ניט ווייניגער.

דער "ארט" האט אנגעהויבען א ברייטע קאמפאניע, און האט גוטע שאנסען. די לאנדאנער פעדעראציע פון אידישע ארגאניזאציעס פיהרט דורך א זאמעל-אקציע לטובת די רוסישע אידען מיט אן אויסערארדענטליכען ערפאלג, און עס איז גאנץ מעגליך, אז זי וועט דא זאמלען דעם מיליאן פראנק, וועלכער איז פראקלאמירט געווארען אלס ציעל פון איהר קאמפאניע. דער אידישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט אין ווילנע האט אויך אנגעהויבען א פיעל-פארשפרעכענדע זאמלונג פאר זיינע צוועקען. אויך אנדערע, גרעסערע און קלענערע, אידישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס זענען ברעה זיך ווידער צו דערמאנען וועגען פאריז.

דאס איז א גוטער סימן. ניט נאר צוליעב די געלדער, וואס ווערען דא געזאמעלט — הגם אויך דאס איז ניט קיין קליינינגקייט, — אבער אויך אלס א סימפטאם. פאריז הערט אויף צו זיין א שטאדט וואס גיט ניט קיין געלט פאר אידישע אינטערעסען און נויטען.

("אימא").

די נויט פון אידישע קינסטלער אין דייטשלאנד

אין צוזאמענהאנג מיט דער אלץ גרעסערער פאראָרימונג פון די אידישע קינסטלער איז די "געזעלשאפט צו אונטערשטיצען אידישע קינסטלער און האנדווערקער אין פאל פון קראנקהייט" צוגעטראטען צו א ברייטער הילפס-אקציע און צונויפגערופען א בעראטונג מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון די קינסטלער-קרייזען און אידישע ארגאניזאציעס.

דער סקולפטאר, יעקב פלעסנער, און עמיל לינד, האבען געשילדערט די עלענד, וואס הערשט צווישען די קינסטלער בכלל און צווישען די אידישע קינסטלער בפרט. צוליעב דער שפעקולאציע אין דער קונסט-פראדוקציע ווערען פיעל קינסטלער ארויסגעשטויסען פון ארבייטס-ווארשטאט, פיעל שוישפילער ווערען "אינעריך פארלומפט". א דריטעל פון די דייטשע אקטיארען זענען ארבייטסלאז, כמעט אלע זענען אין בעסטען פאל "סעזאן-ארבייטער". דאפעלט ליידט דער אידישער קינסטלער, וועלכער ווערט כמעט אומעטום פארפאלגט דורכ'ן באיקאט און אנטיסעמיטישע ארויסשטויס-טענדענצען.

אין נאמען פון דער בערלינער קהלה זאגט צו צו קומען מיט הילף די אידישע קינסטלער דר. לאס. אויך דר. גאלדשמידט האט אין נאמען פון דער גרויס-לאדזש "בני-ברית פארשפראכען אונטערשטיצען די הילפס-אקציע.

די פארזאמלונג האט באשלאסען ארויסצולאזען אן אויפרוף צו דער אידישער עפענטליכקייט וועגען דער הילפס-אקציע פאר די אידישע קינסטלער.

אין דער בעראטונג האבען זיך צווישען אנדערע באטייליגט: פראפ. מאקס ליבערמאן, איגנאץ וועגהאלסער, אלעקסאנדער גראנאך, מארגארעט לעא הירש, און אנדערע.

"ווילנער טרופע" איז שיעור אומגעקומען אין אן אויטא-קאטאסטראפע

פון גראדנא מעלדעט מען: די "ווילנער טרופע", וועלכע גאסטראלירט איצט אין גראדנער געגענט, האט לעצטענס איבערגעלעבט אן אויטא-קאטאסטראפע.

די טרופע איז געפאהרען מיט אן אויטאבוס פון לידא קיין גראדנא. אויפ'ן וועג, אן ערך 22 קילאמעטער פון גראדנא, בעת דער אויטאבוס איז געלאפען בארג אראפ, האט ער פארלארען א ראד און זיך א קעהר געטאן אויף א זייט.

צום גליק האט דער שאפער באוויזען איינצוהאלטען דעם אויטאבוס און די ארטיסטען זענען אפגעקומען בלויז מיט שרעק.